

SODOBNE DRUŽBE
(19. junij 2007)

NATANČNO PREBERITE NAVODILA !

1. Pri izpolnjevanju uporabljajte **svinčnik**.
2. Na listu za odgovore označite različico vprašalnika, na katerega odgovarjate, tako da **pri napisu »Različica vprašalnika« pobarvate A**.
3. **Označite vaš študijski status**. Izredni študenti in tisti, ki opravljate diferencialni izpit, pobarvajte krožec pred besedama »Izredni študent«. Vsi, ki imate status rednega študenta(-ke), pobarvajte krožec pred besedama »Redni študent«.
4. Vaše **odgovore na izpitna vprašanja vpišite** na mesta za odgovore od 1 do 20 na listu za odgovore, **tako da pobarvate krožec z ustrezno črko**. Pri vpisovanju odgovorov **upoštevajte navodila na listu za odgovore**.
5. Na vsako izpitno vprašanje je možen le en pravi odgovor. Pravilni odgovori na vprašanja prinesejo po dve točki. Napačni odgovori se ocenjujejo z negativnimi točkami (pol točke za vsak napačen odgovor).
6. **Če pri posameznem vprašanju ne želite izbrati nobenega odgovora, označite x**. Tako označen odgovor ne bo prinesel niti pozitivnih, niti negativnih točk.

1. Povečevanje refleksivnosti družbenih akterjev je posebej povezano z/s

- A) procesom individualizacije*
- B) etnonacionalizmom
- C) povečevanjem moči družbenih skupnosti (communities)
- D) z nastankom nacionalnih držav

2. K. Marx je v svoji analizi kapitalizma ugotavljal, da

- A) je kapitalizem evropski pojav in da bo v glavnem ostal omejen na Evropo
- B) kapitalizem zaradi razrednih konfliktov, ki jih poraja, nima globalizacijskih potencialov
- C) je kapitalizem zaradi svoje ekonomske ekspanzivnosti nujno globalizacijsko naravnano*
- D) je v interesu kapitalističnega razreda krepitev solidarnosti v nacionalne države, ne pa ekspanzija na globalni ravni

3. Po T. H. Marshallu se je v modernih družbah obseg državljanskih pravic v zadnjih treh stoletjih

- A) povečeval, pri čemer so se najprej pojavile socialne pravice, nato politične in slednjič še pravne (civil rights)
- B) povečeval za vse državljane, pri čemer so bile pravnim pravicam postopoma dodane politične in socialne pravice*
- C) zmanjševal v Evropi in povečeval v Severni in Južni Ameriki
- D) povečeval za višje sloje in hkrati zmanjševal zlasti pri socialnih pravicah za nižje sloje

4. Družbene razmere, v katerih se je (lahko) pojavila sociologija kot samostojno raziskovalno področje, je pomembno zaznamoval/a/o

- A) razpad socialističnih režimov v srednji in vzhodni Evropi
- B) kulturna globalizacija v drugi polovici dvajsetega stoletja
- C) odkritje Amerike
- D) Francoska revolucija*

5. Ključna ideja realističnega pristopa k razlagi mednarodnih odnosov je

- A) Pri razlagi mednarodnih odnosov je treba upoštevati, da je mednarodni sistem analitično pomembnejši kot posamezne države in odnosi med njimi.
- B) Raziskovanje mednarodnih odnosov je treba opreti na statistične podatke in pozitivne metode.
- C) Odnose med državami določajo predvsem njihovi interesi in težnja po povečanju moči.*
- D) Pri raziskovanju mednarodnih odnosov je treba izhajati iz predpostavke, da odnosi med državami temeljijo predvsem na vrednotah solidarnosti in medsebojnega spoštovanja.

6. Zadnje hitro povečanje števila nacionalnih držav je bilo povezano s/z

- A) koncem prve svetovne vojne
- B) dekolonizacijo
- C) razpadom evropskih socialističnih režimov*
- D) koncem druge svetovne vojne

7. Kako s skupnim izrazom označujemo procese, ki so bili zgodovinski predhodniki nastanka svetovne družbe?

- A) kreolizacija
- B) merkantilizem
- C) protoglobalizacija*
- D) globalizacija
- E) protekcionizem

8. Glede spreminjanja vloge nacionalne države zaradi globalizacije je med družboslovci najbolj razširjeno mnenje, da

- A) se zaradi globalizacije vloga nacionalne države ni v ničemer spremenila
- B) se je zaradi globalizacije občutno zmanjšala avtonomija nacionalne države*
- C) je zaradi globalizacije nacionalna država izgubila vse pomembne funkcije
- D) je zaradi globalizacije bolj ali manj odpravljena suverenost nacionalnih držav

9. Pri zgodnjih sociologih (npr. Engels, Weber) je pojem patriarhat označeval
- družbe, kjer se sorodstvene vezi določajo predvsem po očetovi strani
 - države, kjer večina državljanov kljub razlikam v njihovem etničnem poreklu izraža močna patriotska čustva
 - razredne odnose, ki temeljijo na lastništvu (oziroma na nelastništvu) obdelovalne zemlje
 - družbe oziroma gospodinjstva, v katerih starejši moški dominirajo nad mlajšimi moškimi in ženskami*
10. Sodobne debate o underclass-u (družbenem dnu) so posebej intenzivne med
- latinskoameriškimi sociologi
 - med sociologi v ZDA*
 - med azijskimi sociologi
 - politiki v Latinski Ameriki.
11. Suženjstvo je bilo v ZDA odpravljeno
- na začetku dvajsetega stoletja
 - v drugi polovici osemnajstega stoletja
 - sredi devetnajstega stoletja*
 - suženjstvo je obstajalo samo v Latinski Ameriki, ne pa v ZDA
12. V kateri razlagi procesov v svetovni družbi ima zelo pomembno mesto pojem "neenaka menjava (unequal exchange)"
- Realistična razlaga odnosov med državami
 - Teorija svetovnega sistema*
 - Marxova razlaga kapitalističnega sistema
 - Neoliberalistično pojmovanje mednarodnih odnosov
13. Za migracije, ki temeljijo na strategiji "dvojnega sistema (dual system)", je značilno, da
- se osebe, ki so migrirale v mesta, preživljajo z aktivnostmi v neformalnem sektorju in z obdelovanjem vrta okrog svoje hiše
 - osebe, ki so migrirale v mesta, ohranjajo tesne ekonomske in emocionalne vezi s svojimi sorodniki na podeželju*
 - se visoko izobraženi migranti počutijo "doma" tako v državi, v katero so migrirali, kot v državi, iz katere so migrirali
 - imajo osebe, ki so se priselile v mesta, v novem okolju visok ugled in nizek ugled v podeželskem okolju, iz katerega izvirajo
14. Pablo Escobar je (bil)
- kolumbijski sociolog, ki je raziskoval vzroke ekonomske odvisnosti Latinske Amerike od ZDA
 - šef narkomafije v Kolumbiji*
 - predsednik Mehike
 - utemeljitelj viktimologije na področju raziskovanja kriminala
15. Pred dobrimi štiridesetimi leti so bili današnjih azijski tigri po bruto nacionalnem proizvodu na prebivalca podobni
- nekaterim afriškimi državam (npr. Sudan in Zaire)*
 - Japonski
 - ZDA
 - nekaterim srednjeevropskim državam (npr. Avstriji)
16. Ena od ključnih nalog razvojno naravnane države (developmental state) v gospodarsko uspešnih vzhodnoazijskih družbah je bila/o
- demokratizacija političnega sistema in spodbujanje aktivnosti civilne družbe
 - podržavljenje najbolj dinamičnih sektorjev gospodarstva
 - uravnavanje trga na temelju dolgoročne gospodarske strategije
 - transformacija kapitalističnega gospodarstva v socialistično
17. T. Malthus je domneval, da bo oz. bi geometrično rast prebivalstva ustavila/e le
- vojna
 - epidemične bolezni
 - lakota*
 - učinkovita kontracepcijska sredstva
 - spolna vzdržnost
18. Temeljni namen nemškega imigracijskega sistema (Gastarbeiter sistem) je bil
- omogočiti integracijo imigrantskih delavcev v nemško družbo
 - omogočiti asimilacijo imigrantskih delavcev v nemško družbo
 - zmanjševanje ksenofobije med nemškimi državljani
 - zagotoviti prihod tujih delavcev, ko so potrebni, in njihovo vračanje domov, ko niso več potrebni*
19. Razlika med mednarodnimi migracijami in turizmom je predvsem v tem, da
- se migranti preseljujejo zlasti v sosednje države, turisti pa praviloma potujejo v daljne države
 - migrirajo predvsem ženske, med turisti pa sta oba spola enkomerno zastopana
 - migranti praviloma bivajo v tuji državi dalj časa kot turisti*
 - se morajo turisti bolj prilagoditi načinu življenja v tuji državi kot migranti.
20. Raziskovalci turizma (npr. Urry) razlikujejo med dvema vrstama turističnega gledanja (tourist gaze), kolektivnim (collective) in
- individualnim
 - romantičnim*
 - post-kolektivnim
 - elitističnim